

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1711/2532

นายธนกร ชินาเพศโจทก์ นางปวลี เรืองจรจัดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1057

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญฟ้องผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเป็นจำเลยให้รับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุน โดยที่ยังไม่มีการเลิกห้างและชำระบัญชีนั้น แม้ในคำฟ้องของโจทก์จะมีได้มีคำขอให้ศาลสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ แต่เมื่อตาม คำฟ้องมีคำขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุนครั้งหนึ่งพร้อมด้วย ดอกเบี้ยแสดงให้เห็นความประสงค์ของโจทก์ว่าต้องการให้ศาลสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญด้วย ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าไม่มีตัวบุคคลที่จะช่วยให้การประกอบกิจการของห้างหุ้นส่วนดำเนินต่อไปได้ อีกแล้ว ถือว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำรง คงอยู่ต่อไปได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1057(3)ศาลย่อมสั่งให้ห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นเลิกกันได้เมื่อห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกกันแล้ว จะต้อง มีการชำระบัญชีกันก่อนเพื่อทราบกำไรขาดทุน แต่ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนไม่มีเจ้าหนี้ไม่มี คงมีแต่ เพียงลูกหนี้ที่ไม่สามารถติดตาม เรียกร้องให้ชำระหนี้ได้ ส่วนที่ขาดทุนคือเงินทดรองซื้อ สินค้า ดังนั้น การที่จะให้ไปดำเนินการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนเสียก่อนย่อมไม่เป็นประโยชน์ แม้โจทก์จะขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุนโดย มิได้ขอให้ชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนเสียก่อน ศาลก็ย่อมพิพากษาบังคับให้จำเลยรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุนได้โดย มิต้องให้มีการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนนั้น.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยเป็นหุ้นส่วนกัน การดำเนินกิจการขาดทุน ขอให้จำเลยรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุน ๒๕,๓๓๒.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย จำเลยให้การว่า จำเลยไม่เคยตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์จำเลยไม่เคยร่วมกับโจทก์ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตร ไปจำหน่ายแบบผ่อนส่งกันเอง โดยจำเลยมิได้เข้าไปเกี่ยวข้อง จำเลยเพียงแต่เคยแนะนำให้โจทก์รู้จักกับนางวิชุดาเท่านั้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนให้แก่โจทก์ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า โจทก์จำเลยเป็นหุ้นส่วนกันกิจการดำเนินไปขาดทุน โจทก์ต้องชำระเงินไปในการประกอบการค้า ๕๐,๖๖๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๗ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ให้แก่โจทก์ครั้งหนึ่ง โจทก์ทวงถามแล้วจำเลยเพิกเฉย จึงตกเป็นฝ่ายผิดนัด ต้องชดใช้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันที่โจทก์ชำระเงินไปด้วย พิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๒๕,๓๓๒.๕๐ บาท แก่โจทก์พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๒๗ จนกว่าจำเลยจะชำระให้โจทก์เสร็จ กับให้จำเลยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๑,๕๐๐ บาท ค่าขึ้นศาลอนาคตโจทก์เสียเงินมาให้คืนให้โจทก์ จำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คดีฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินคำให้แก่โจทก์ครั้งหนึ่งตามฟ้อง พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนจำเลยโดยกำหนดค่าทนายความ ให้รวม ๑,๕๐๐ บาท โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์จำเลยทั้งหมดแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยได้ตกลงเข้าเป็นหุ้นส่วนกับโจทก์จริง แต่คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยผู้เป็นหุ้นส่วนให้รับผิดชอบในส่วนขาดทุนครั้งหนึ่งเป็นเงิน

๒๕,๓๓๒.๕๐ บาท โดยยังไม่มีมีการเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ จึงมีปัญหว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์จะไม่ได้กล่าวในฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลสั่งให้เลิกห้างหุ้นส่วนสามัญด้วย แต่ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์ได้กล่าวว่า การดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนสามัญได้มอบหมายให้นางวิชุดา พานิชการ น้องสาวจำเลยรับเครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์กับจำเลยซื้อเชื่อมานำไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอก ต่อมาโจทก์ทราบว่านางวิชุดาไม่ได้นำเครื่องใช้ไฟฟ้างดงกล่าวไปขายผ่อนส่ง แต่กลับนำไปจำหน่าย ณ โรงรับจำนำหลายแห่ง และไม่นำเงินค่าผ่อนส่งมามอบให้แก่โจทก์จำเลยโจทก์ต้องชำระค่าเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ซื้อเชื่อมาให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรไปทั้งหมด จึงขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุนครึ่งหนึ่งพร้อมด้วยดอกเบี้ย แสดงให้เห็นความประสงค์ของโจทก์ได้ว่าต้องการให้ศาลสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ จึงได้ขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุน ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในการประกอบกิจการของห้างหุ้นส่วนสามัญนี้ โจทก์จำเลยตกลงกันให้นางวิชุดาแต่เพียงผู้เดียวนำเครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์จำเลยร่วมกันซื้อเชื่อมาไปขายผ่อนส่งให้แก่บุคคลภายนอก นางวิชุดารับเครื่องใช้ไฟฟ้าไปแล้วกลับนำไปจำหน่าย ไม่นำเงินค่าผ่อนส่งมามอบให้แก่โจทก์จำเลยและหลบหนีไป ถือได้ว่ามีเหตุทำให้ห้างหุ้นส่วนเหลือวิสัยที่จะดำรงอยู่ต่อไปได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๗ (๓) เพราะไม่มีตัวบุคคลที่จะช่วยในการประกอบกิจการของห้างหุ้นส่วนดำเนินต่อไปได้อีกแล้ว ศาลจึงสั่งให้ห้างหุ้นส่วนสามัญนี้เลิกกันเสียได้ แต่เมื่อห้างหุ้นส่วนเลิกกันแล้ว จะต้องมีการชำระบัญชีก่อนจึงมีข้อควรพิเคราะห์ว่า การที่โจทก์ขอให้บังคับจำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุนโดยมิได้ขอให้ชำระบัญชีเสียก่อนเช่นนี้ ศาลจะบังคับไปทีเดียวได้หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า ทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนสามัญไม่มี เจ้าหนี้ก็ไม่มีคงเหลือนางวิชุดาเป็นลูกหนี้ แต่ก็ไม่สามารถที่จะติดตามเรียกร้องให้ชำระหนี้ได้เพราะหลบหนีไปแล้วส่วนที่ขาดทุนทั้งหมดก็คือเงินท่ตรงค่าซื้อเชื่อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่โจทก์ได้ชำระแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเจริญบริพัตรไปเพื่อจัดการค้าของห้าง การที่จะให้ไปดำเนินการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนเสียก่อนย่อมไม่เป็นประโยชน์ เพราะคงไม่ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากที่โจทก์จำเลยนำสืบไว้แล้วอีกแต่ประการใด ศาลยอมพิพากษาไปทีเดียวได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบในส่วนขาดทุนให้แก่โจทก์ จึงชอบแล้ว พินิจพิพากษากลับ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม ๒,๐๐๐ บาท.

องค์คณะ

เกียรติ จาตนิลพันธุ์ · บุญส่ง คล้ายแก้ว · ประชา บุญวนิช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1711/2532>